

NÉHÁNY ADALÉK MÉSZÖLY GEDEON NYELVTUDOMÁNYI PÁLYÁJÁHOZ

Hetedik gimnazista volt Mészöly Gedeon, amikor kezébe került a Nagykőrösi Ref. Gimnázium könyvtárában Hunfalvy Pál: „Magyarország ethnographiája” című műve. Ebben lett figyelmes a nyelvhasznításra, ekkor ismerte meg a nyelvhasznítást.

Még mielőtt tanári oklevelet szerzett, megismerte Melich Jánost. Melich akkor már a Széchényi Könyvtárban volt könyvtárőr, ahogy Mészöly Gedeon mondotta. A megismerkedés így történt: egyszer Mészöly valami nyelvtudományi munkát kért ki, éppen Melichtől; Melich megkérdezte Mészöly Gedeontól, hogy miért óhajtja éppen azt a munkát olvasni. Mészöly válaszul elmondotta, hogy milyen nyelvtudományi kérdés foglalkoztatja. Ettől kezdve baráti kapcsolat volt közöttük, s mikor Mészöly Gedeon már Kunszentmiklóson volt helyettes tanár — kunszentmiklósi, hosszú ideig tartó helyettes tanári állapotát sokszor emlegette —, sokszor szállt meg Melichnél, mikor nyelvtudományi kutatásai céljából Budapestre kellett utaznia.

* * *

1958 augusztusában Mészöly Gedeon feleségével együtt Szegeden nyaralt, és az Irinyi Kollégium egyik szobájában laktak. Egyik esti séta alkalmával Mészöly Gedeon a következő megjegyzést tette: „Gombocz igen nagyra becsülte azt a kis cikket, melynek címe *Veszteg, vesztegel*.” Ez a cikk a MNy.-ben jelent meg (XXI, 120—4); az elismerés e cikk nagyszerű jelentéstani és alaktörténeti fejtegetését illette.

Élete vége felé egy postai levelezőlapra írt Melich János néhány sort nekem Mészöly Gedeon kitűnő „Bécsi Codex”-kiadványáról. Szavait — sajnos — nem tudom idézni, mert ez a levelezőlap elveszelődött, vagy lappang valahol.

* * *

A következő sorok már nem Mészöly Gedeon nyelvtudományi pályájára vonatkoznak, de sokoldalú tehetségét kétségtelenül igazolják. Irodalomtörténeti munkássága közismert. Az is köztudomású, hogy kitűnő műfordító; arról azonban, hogy nagybátyjának: Mészöly Gézának festői talentuma is megvolt Mészöly Gedeonban, már kevesen tudnak. Dezső fiában is megvan a kiváló műfordító mellett a festő is, mint leányában: Mészöly Laurában. Láttam Mészöly Gedeonnak több mint ötven nagyszerű ceruzarajzát. Ezek közül kettőt tőle kaptam emlékül; az egyiknek címe: „Alkonyat a Práter egyik zugában”; a másik Schönbrunn parkjának egyik részletét örökítette meg: mindkettő 1911-ből való.

NYÍRI ANTAL